

LLIBRES NOVETATS

Un canvi de model

Un llibre analitza tres dècades de canvis en la política universitària i científica a Catalunya

Ramon Aymerich

En els orígens hi ha alguns dels joves que a mitjans de la dècada dels setanta van ampliar o van completar els estudis a l'exterior. En especial els que van viatjar a l'altra banda de l'Atlàntic o al Regne Unit i van conèixer des de dins les universitats anglosaxones. Alguns d'ells van tornar i van saber convèncer l'encara jove administració autonòmica catalana dels avantatges de treballar d'una altra manera en els àmbits universitari i científic. Sembla una història de manual, un relat a la mida de països en transició d'una economia manufacturera a una altra en què els serveis avançats van guanyant pes. Però hauria pogut no sortir bé i el balanç d'aquella aventura és relativament satisfactori. És bo pel que fa a la política científica i és bo però no tant en matèria de política universitària. Probablement perquè, dins d'un marc general espanyol més definit, la centralització ha obligat que s'hagi hagut de lluitar pam a pam per les novetats i millores al sistema universitari.

Construint la Catalunya del coneixement (1985-2015) és un llibre coordinat i dirigit per Josep M. Vilalta i és una obra col·lectiva en què moltes de les persones que han tingut responsabilitats de gestió en les dues matèries descriuen la seva visió sobre els canvis del període. Francesc Xavier Grau, Claudi Alsina, Gemma Rauret, Josep M. Martorell i Salvador Barberà en són els autors. I també s'hi inclouen les

LIBERT TEIXIDÓ

CONSTRUIR LA CATALUNYA DEL CONEIXEMENT
Josep M. Vilalta (dir.)
UOC Media Publishing 2019
505 pàg. | Paper 37,90 €

col·laboracions d'Andreu Mas-Colell, Carles Solà, Manuel Balcells, Joan Manuel del Pozo, Josep Huguet i Jordi Baiget.

Es tracta, més que d'una recopilació de memòries personals, d'un conjunt d'articles que van des de l'anàlisi de les polítiques públiques fins a aspectes relacionats amb la internacionalització, la utilització de recursos i la gestió del sistema o la descripció del funcionament de les institucions i programes que han fet possible aquests canvis.

És, per tant, un llibre *dur*. I se-

gurament el treball de referència que feia falta per poder entendre com han canviat el país i les seves universitats en aquestes tres últimes dècades. Per entendre que el mantra que Catalunya és un país amb una producció científica molt superior a la que li correspon en proporció al seu pes en el PIB –de què tant han presumit els polítics durant els últims anys– és el resultat d'una feina menys vistosa i que requereix una arquitectura institucional concreta.

Però no hi ha pitjor pecat que la complaença. El model científic i universitari català és conseqüència d'energies i inversions materialitzades fa anys. Les polítiques d'austeritat aplicades després de la gran crisi financera del 2008 han posat en evidència com de fràgil pot ser aquest sistema. Per això, val la pena subratllar els comentaris de Mas-Colell al llibre. Un d'aquests, que el canvi va venir de baix i que fa falta rejuvenir aquella energia i fixar nous objectius. I un altre, tant o més rellevant: un sistema sense recursos és un sistema que camina cap a la decadència.

CÓMO DOMINAR EL CICLO DE LAS INVERSIONES
Howard Marks

Valor Editions. Barcelona, 2019
324 pàg. | Paper 30 €

Fer atenció als cicles. Escoltar-los. Prendre'ls seriosament. És el missatge d'aquest llibre de Howard Marks, copresident i cofundador d'Oaktree Capital Management, el gegant de la inversió en empreses amb dificultats que acaba de ser adquirit pel seu rival Brookfield. Reconèixer els cicles, avaluar-los, buscar les instruccions que impliquen i fer el que diuen que cal fer és la diferència entre patir els estralls de la seva força o aprofitar-la.

ROMPER CON LAS MEGAEMPRESAS
Joost Smiers, Pieter Pekelharing i John Huige

Geisa. Barcelona, 2018
254 pàg. | Paper 19,90 €

L'irrefrenable poder de mercat de les grans companyies transnacionals és incompatible amb el principi de la lliure competència. Quan el mercat lliure es veu dominat per unes quantes megaempreses, deixa de ser lliure i de funcionar com correspondria. És el punt de partida del polític holandès Joost Smiers per proposar en aquest llibre reformes per desmantellar aquest poder, fent les empreses enormes més petites i obrint camp per competir a les altres.

SKETCHNOTING
Audrey Akoun, Philippe Boukobza i Isabelle Pailleau

Gustavo Gili. Barcelona, 2019
136 pàg. | Paper 14,90 €

Els mapes mentals, afirmen els autors, són una eina potent, però *l'sketchnoting* allibera més la creativitat. És una manera de prendre apunts en format visual, combinant textos curts i imatges simples i espontànies. Una tècnica que existeix des de Leonardo. I que està al servei de la creativitat, la innovació, l'eficàcia i la millora laboral en un món bombardejat per una informació que *l'sketchnoting* transforma en dades molt més navegables.

Francesc Raventós

Exdegà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Sostenibilitat del sistema sanitari

La gran majoria dels ciutadans reconeixen que la sanitat pública té un elevat nivell de qualitat, malgrat les retallades degudes a la crisi. Això només és possible gràcies a la motivació i l'esforç del personal sanitari.

Un dels molts indicadors que permeten mesurar la bondat d'un sistema sanitari és l'expectativa de vida. Espanya en té una de les més altes del món: 81 anys per als homes i 87 per a les dones.

Disposem d'una sanitat pública excel·lent amb un cost baix, però el sistema ja ha començat a grinyolar per la manca de recursos. Espanya destina a la sanitat un 9% del PIB, del qual la sanitat pública suposa un 6,3%. El cost és un dels més baixos dels països europeus avançats, que estan per sobre de l'11% del PIB de mitjana.

Un dels problemes és que la despesa sanitària evoluciona més ràpidament que el creixement del PIB. Com a causes destaquen l'envelliment de la població, l'encariment dels nous equipaments mèdics i dels fàrmacs, l'aparició de malalties complexes, la remuneració digna del personal sanitari i la modernització dels centres d'atenció.

Preocupa saber com es podrà sostenir un sistema sanitari públic universal de qualitat. Aquesta preocupació és extensible a la sostenibilitat de tot el sistema de benestar:

De qualitat
La pressió fiscal a Espanya està un 7% per sota de la mitjana europea, fet que suposa uns 80.000 milions menys d'ingressos

educació, salut, pensions i habitatge, que són els pilars bàsics i que suposen un 57% del pressupost. En el cas de les pensions, el fet de no haver anticipat la recerca de solucions ha causat que l'any 2018 hi hagi hagut un dèficit de 18.000 milions d'euros. L'Estat de benestar té per objectiu aconseguir que tots els ciutadans tinguin un nivell de vida digne. És la millor eina per corregir les desigualtats, cosa que facilita l'estabilitat política i la cohesió social.

Atesa la limitació de recursos econòmics, correspon a la societat decidir sobre el model d'Estat de benestar que vol, els límits que s'hi han d'establir i com s'ha de finançar. Aquesta decisió va estretament lligada al debat sobre quin és el nivell de pressió fiscal necessari per garantir uns serveis públics universals de qualitat. Actualment la pressió fiscal a Espanya està un 7% per sota de la mitjana europea, fet que suposa uns 80.000 milions d'euros menys d'ingressos. Són decisions de gran transcendència i que exigeixen un debat profund, en què cal analitzar detingudament els aspectes mèdics, però també els ètics, socials i econòmics.

La pregunta és: com es pot garantir un Estat de benestar modern, en un món global, en què hi ha una desigualtat econòmica i social creixent i en què el benestar dels ciutadans està supeditat al benefici econòmic? És un dels reptes als quals la societat ha de donar resposta. |

'L'elpe
e + ermlna
masqrpdp
oeFlcqeier
Cdpqnlnoer

=====
**Només
noves dosis
d'energia i
de recursos
permetran
que el model
pervisqui**